

DĚLOSTŘELECKÉ ROZHLEDY

ČÍSLO 1.

ROČNÍK II.

Redaktor:
Plk. gšt. Josef Churavý.

Plukovník František Kryštof:

Disponování dělostřeleckými pátracími orgány.

Pátrací orgány dělostřelectva v širším smyslu jsou:

1. pátrací hlídky, 2. styčné hlídky, 3. orientační personál.

Pátrací orgány nám získávají zprávy, které mohou býtí trojí:

a) zprávy o nepříteli, b) zprávy o vlastním vojsku, c) zprávy o terénu.

Pátrací hlídky můžeme použítí za pochodu jako pohyblivé zpravodajské jednotky, nebo při rozvinutí dělostřelectva jako pozorovatele na pozorovatelnách. V prvním případě se řídí pohyb pátrací hlídky buď rozkazem anebo daným úkolem a situací jednotky, za kterou pátrací hlídka postupuje. Za pohybu může nám pátrací hlídka podati hlavně zprávy o terénu a o situaci vlastního vojska v okolí pochodové osy; pozorovat nepřítele může pátrací hlídka jen občas, a to tak, že využije výšin s dobrým výhledem na pochodové ose anebo v jejím okolí, kdykoliv jí úkol dovolí nebo kdykoliv ji situace na frontě přinutí, aby se na určitém místě zdržela.

Pátrací hlídka za postupu může obzvláště dobře zjistiti:

1. stav pochodové osy, sjízdnost, stoupání, únosnost mostů, překážky na cestě, možnost postupu mimo cesty, brody, objížděku, kterou je nutno učiniti, aby se vlastní jednotka vyhnula překážce;

2. místa na komunikaci vydaná nepřátelskému pozorování a místa postřelovaná nepřítelem (podle okolností i směr, mohutnost, trvání palby a druh střeliva);

3. místa vhodná k zaujetí hotovostních a palebných postavení, výšiny s dobrým rozhledem pro umístění pozorovatelů;

4. palebná postavení a pozorovatelný obsazené již jiným dělostřelectvem;

5. stanoviště velitelství pěších jednotek a cizích dělostřeleckých jednotek a stanoviště PZÚ.;

6. které jednotky vlastního vojska jsou za přední linií, kam směřují, event. za jakým účelem;

7. částečně také zprávy o cílech, o nepřátelské situaci a o situaci ve vlastní přední linii.

Použijeme-li pátrací hlídky na pozorovatelně, bude moci konati tyto práce:

1. soustavně a nepřetržitě střežiti bojiště, t. j. zachycovat a hlásit veškeré změny v nepřátelském postavení a podle potřeby i ve vlastní přední linii (průběh boje, nové cíle, rakety, zvyklosti nepřitele atd.);

2. zkoumati a rozbíratí cíle s hlediska střelecko-technického;

3. pozorovati palbu vlastní jednotky a na rozkaz i palbu jiné dělostřelecké jednotky;

4. zjišťovati neviditelné prostory;

5. zjišťovati rayonováním společně s ostatními pozorovatelnami polohu důležitých cílů (hlavně baterií).

Styčná hlídka je odkázána na pochodovou osu podporované jednotky, které je přidělena, resp. na stanoviště, kde dlí velitel této jednotky. Okruh působnosti styčné hlídky se omezuje hlavně na zájem jednotky, s níž styčná hlídka společně pracuje.

Styčná hlídka může nás informovati hlavně:

1. o situaci a činnosti podporované jednotky;
2. o úmyslech velitele podporované jednotky;
3. o cílech před frontou podporované jednotky;
4. o účinku nepřátelské palby na podporovanou jednotku (směr, síla palby a druh střeliva);
5. o síle, složení a činnosti nepřítele před frontou podporované jednotky;

6. o umístění a účinku vlastní dělové palby;

7. třeba-li, také o terénu na ose postupu podporované jednotky, o situaci a činnosti sousedních jednotek, o situaci a činnosti nepřítele v širším úseku.

Orientační personál, kdykoli není zaměstnán topografickými pracemi, může nám prokázati stejné služby jako pátrací hlídka.

Styčné hlídky a orientační personál jsou součástí velitelství oddílu, kdežto pátrací hlídky patří organicky k bateriím. Dokud velitelé oddílů a dělostřeleckých pluků nebudou vybaveni vlastními (oddílovými nebo plukovními) pátracími hlídkami, musí podle potřeby odnímati bateriím jejich pátrací personál.

Před zahájením každé akce, kterou dělostřelectvo podniká, je záhodno, aby pátrací orgány byly po ruce onoho velitele, který jich nejlépe může využít. Představuji si, že by se to nejučelněji dalo provést asi tímto způsobem:

Má-li dělostřelectvo nastoupiti pochod, odešle každá baterie, jakmile dostane rozkaz k pochodu, automaticky svou pátrací hlídku k veliteli oddílu a velitel každého oddílu ve svazu pluku nebo skupiny vypraví zase jednu z těchto hlídek k veliteli pluku (skupiny).

Za pochodu mohou pátrací hlídky a podle okolností i orientační personál konati rozličné úkoly, na př.:

- průzkum pochodové osy a její vytyčení,
- technické i taktické zajištění vlastního pochodového proudu,
- spojení,
- příprava ubytování,
- průzkum palebných postavení a pozorovaten,
- pozorování nepřítele.

Za přibližování, právě tak jako velitel divisního dělostřelectva vysílá pozorovací četv své pozorovací rotý za předvojem, i velitelé skupin (pluků, a je-li toho třeba i oddílů), mají povinnost, aby si opatřili potřebné zprávy zpředu vlastními prostředky a z vlastního popudu.

Podle toho, jak silný je předvoj (boční voj nebo zadní voj) a jak důležitý je jeho úkol, bývá podporován jednou celou skupinou, jindy zase oddílem a někdy jen některou baterií.

Postupuje-li některá baterie samostatně s některým zajišťovacím anebo přezvědným oddílem, podrží si vždycky svou pátrací hlídku.

Tvoří-li podporu předvoje (bočního nebo zadního voje) oddíl, ponechá si veškeré pátrací hlídky. Pátrací hlídky, a třeba-li i orientační hlídku vysílá podle potřeby kupředu, zatím co styčná hlídka postupuje s velitelem předvoje.

Je-li k podpoře předvoje (zadního voje) určena celá skupina, mohou nastati dvě eventuality, a to podle toho, zdali se velitel skupiny pro podporu předvoje rozhodne, buď že budou manérovati oddíly vedle sebe po bateriích, nebo že se manévř po sledech provede po oddílech.

Rozhodne-li se velitel skupiny, že oddíly budou postupovati vedle sebe a manérovati po bateriích, vyšle každý oddíl styčnou hlídku k veliteli té části předvoje, kterou má podporovati.

Dokud je na frontě předvoje taková situace, že oddíly mohou zaujímati jen hotovostní postavení, postupuje velitel skupiny pro podporu předvoje s velitelem předvoje a spojení mezi oddíly a skupinou se udržuje netechnickými pojítky. Jakmile však oddíly musí zajeti do palebných postavení, musí se zastaviti i velitel skupiny a odloučiti se na určitou dobu od velitele předvoje. Je přirozené, že velitel skupiny nemůže zůstat bez spojení s velitelem předvoje. Toto spojení mu obstará jedna z oněch pátracích hlídek, které mu předtím oddíly daly k dispozici a která zde převezme vlastně úlohu styčné hlídky.

Předpokládám, že lehké dělostřelectvo může účinně podporovati pěchotu ještě na vzdálenost 6 km. Počítá-li se, že za přibližování urazí pěchota tuto vzdálenost za 3 hodiny a dělostřelectvo za 1 hod., vyplývá z toho, že lehké dělostřelectvo může za postupu pěchoty zůstat v palebném anebo hotovostním postavení nejdéle 2 hodiny, t. j. že se musí zahájit přemístění, jakmile se pěchota vzdálí asi na 4 km od palebného postavení. Velitel dělostřelecké jednotky potřebuje k projetí vzdálenosti 6 km, která jej od nového prostoru palebných postavení dělí, asi 30 min. Za těchto okolností dorazí na své příští stanoviště o půl hodiny dříve než jeho jednotka, a to je čas, který mu zbude na přípravu palby jeho jednotky.

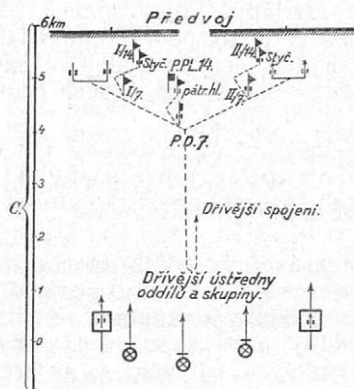
Nejpřehlednější je to vidět ze schematického grafického znázornění (viz obr. 1).

Rozhodne-li se velitel skupiny, že bude manérovati po oddílech, učiní nejlépe, když odejme oddílům jejich styčné hlídky a soustředí je u velitelství předvoje. Velitelem spojených styčných hlídek se stane nejstarší styčný důstojník, který pak odesílá styčné orgány k jednotlivým předvojovým praporům. Toto opatření má velikou výhodu, že je vždycky, ať je ten neb onen oddíl v palebném postavení, u velitele předvoje stále týž styčný důstojník a u velitelů praporů vždy stejný styčný orgán. Nevýhodou ovšem je, že oddíly nemají přímého spojení, avšak nájisto je toto řešení praktičtější, než kdyby každý oddíl měl svou hlídkou navázati spojení s velitelstvím předvoje a dokonce i se všemi předvojovými prapory. Na to by mu nestačil ani čas ani prostředky.

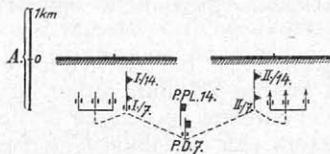
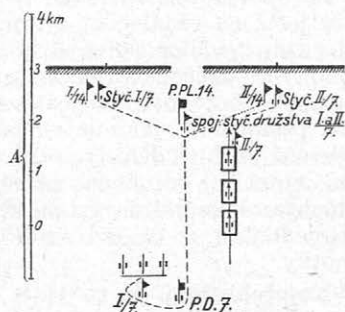
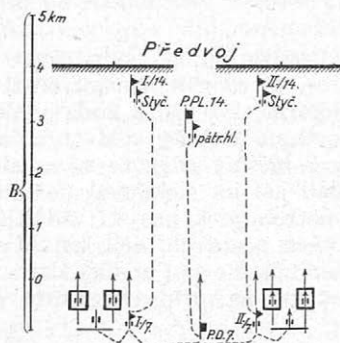
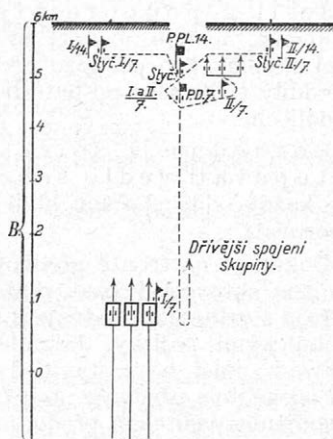
Ostatně může styčná hlídka udržovati přímé spojení s tím oddílem, který je právě v palebném postavení, neboť je pravděpodobné, že velitel skupiny bude buď u velitele předvoje, tedy též u styčné hlídky, nebo na pozorovatelně velitele oddílu, připraveného k palbě; pak spojení k veliteli

skupiny bude totožné se spojením k oddílu. Schematické znázornění viz v náčrtku (obr. 2).

Oddíly vedle sebe, manévry po bateriích.

Manévry po oddílech.

A: Základní situace.
B: Zahájení přemístění 1. sledu.
C: Ukončení přemístění 1. sledu a zahájení přemístění 2. sledu.

Obr. 1.

A: 1. sled v palebném postavení,
2. sled v pohybu.
B: 2. sled v palebném postavení,
1. sled v pohybu.

Obr. 2.

Operuje-li před předvojem nějaká jednotka (kryt hranic, jezdecký, SPO.), je záhodno, aby velitel skupiny (oddílu) pro podporu předvoje vyslal k této jednotce pátrací hlídku za tím účelem, aby získala potřebné zprávy. Oddíly hipomobilního a automobilisovaného dělostřelectva, postupující ve valném

voji nebo za valným vojem, jsou-li ve svazu pluku (skupiny), nevysílají samy pátracích hlídek za předvojem, nýbrž činí tak jen velitel vojskového tělesa. Tento velitel vypraví za předvojem jednu aneb i dvě pátrací hlídky, a to z těch hlídek, které mu předtím podřízení velitelé dali k dispozici.

Obzvláště pátrací a orientační hlídky automobilizovaného dělostřelectva, majíce rychlé dopravní prostředky, mohou za přibližování prokázati znamenité služby, a to nejen veliteli vlastního tělesa, nýbrž i veliteli dělostřelectva vyšší jednotky tím, že důležitější zprávy dodají v opise nebo dají přečísti také tomuto velitelství, zvláště tehdy, je-li toto velitelství na pochodové ose pátrací hlídky.

Velitel, který automobilizovanou hlídku vysílá, má jí přiděliti alespoň jednu spojku na motocyklu, aby se hlídka nemusila sama vraceti s každou důležitou zprávou k svému velitelství.

Jakmile nastane okamžik, kdy se dělostřelectvo rozvine, musí se velitelé postarati o obsazení pozorovatelů.

Velitel skupiny, který nemá vlastního pozorovatelského personálu, musí si v každém případě podržeti jednu pátrací hlídku, aby si zajistil potřebné směny pro nepřetržité pozorování na hlavní pozorovatelně skupiny, jednak, aby měl po ruce pátrací personál, kdyby si postup vlastního vojska vynutil zřízení předsunuté pozorovatelně, a kromě toho musí si ponechati další pátrací hlídku pro každou pomocnou pozorovatelnu, kterou chce skupina zřídit. Při tom nesmí však velitel skupiny zapomínati, že také oddíly potřebují pátracích hlídek, a proto má zřizovati skupinové pomocné pozorovatelně jen v nejnútnejším případě, a to zvláště tehdy, je-li to výhodné i pro oddíly. Přebytečný pátrací personál vrátí velitel skupiny co nejrychleji příslušným oddílům.

Důležité je, aby oddíly dodávaly skupině vždy stejnou pátrací hlídku, protože pátrací služba na skupinových pozorovatelnách se odlišuje od pátrací služby oddílů a baterií tím, že si všímá více zpráv taktického než technického rázu. Kdyby velitel skupiny (zpravodajský důstojník) dostal od oddílů po každé jinou hlídku, musil by ji vždy znovu zapracovávat.

Velitel oddílu, poněvadž také nemá vlastního personálu, aby mohl obsaditi pozorovatelně, ponechá si rovněž jednu pátrací hlídku na své hlavní pozorovatelně, avšak jen tehdy, je-li orientační důstojník a jeho personál zaměstnán topografickou přípravou střelby nebo jinou důležitou prací. Je-li orientační personál volný, použije velitel oddílu orientačních orgánů jako pozorovatelského personálu, a to zásadně jen na hlavní pozorovatelně oddílu, aby byl orientační důstojník v čas potřeby vždy nablízku veliteli. Tímto způsobem ušetří velitel oddílu jednu pátrací hlídku, a ta pak obsadí pomocnou pozorovatelnu oddílu, bylo-li nutno ji zřídit.

Má-li skupina dva oddíly, může velitel skupiny a každý velitel oddílu zřídit a obsaditi pátracími hlídkami nejvýše 2 pozorovatelně. V tomto případě by ani jedna baterie nedostala svou pátrací hlídku nazpět.

Z toho, co bylo uvedeno, vysvitá, že baterie nesmějí spoléhati, že jim velitel oddílu vrátí jejich pátrací hlídku. Pravidlem bude pravý opak. Velitel baterie musí si tedy zajistiti potřebné pozorovatelský personál pro ten případ, že jeho pátrací hlídka zůstane u velitele skupiny nebo oddílu. Velitele pátrací hlídky lze nahraditi snadno velitelem některé čety a náhradu za patrače na pozorovatelnu musí si baterie vzíti ze zá-

ložního nebo z pracovního mužstva (u těžkého dělostřelectva), kam si prozíravý velitel zařadí několik vojáků vycvičených v pátrací službě.

A což, nedalo by se to řešit tak, aby si každá baterie ponechala část pátracího personálu, buď důstojníka-patrače nebo 1—2 patrače jako kostru pro hlídku, kterou by si pak doplnila jiným mužstvem baterie?

Trhat pátrací hlídky by bylo možné jen u lehkého dělostřelectva, kde každý patrač má koně, ale u automobilisovaného dělostřelectva, kde celá pátrací hlídka je odkázána na auto jako na společný dopravní prostředek, bylo by to velmi obtížné.

Ještě je nutno zmíniti se o případu, kdy některý oddíl přímé podpory musí podporovati 2 prapory pěchoty a rozdělití za tím účelem styčné družstvo na tři hlídky, t. j. pro vel. p. pluku a dva vel. praporů, nebo alespoň na dvě hlídky, t. j. pro oba velitele praporů. V takovém případě, vyžaduje-li toho důležitost úkolu, může velitel oddílu určití některého důstojníka-patrače, aby převzal velení nad takovou oddělenou hlídkou. Někdy si také vynutí okolnosti, aby velitel zesílil styčné družstvo celou pátrací hlídkou.

Zkušenosti z války i ze závěrečných cvičení dokazují, že skupinám všeobecné činnosti a skupině protibaterijní nedostačuje k řízení bojové činnosti spojení s velitelstvím dělostřelectva vyšší jednotky. Vždy je prospěšné a někdy i nutné, aby se skupina všeobecné činnosti spojovala přímo nebo alespoň prostřednictvím svých oddílů nebo PZÚ. se všemi skupinami přímé podpory a zvláštní improvizovanou styčnou hlídkou alespoň s tou skupinou přímé podpory, v jejíž prospěch nejvíce bude působiti. Skupina proti bateriím, má-li jako vedlejší úkol: zesílit blízkou obranu, musí míti zase zájem na tom, aby měla přímé spojení se skupinou všeobecné činnosti, jejímž vedlejším úkolem bývá zase zesílit palbu proti bateriím. Ve francouzské armádě je tento způsob spojení regulární a velitel skupiny má k tomu zvláštní styčnou hlídku. U nás musí si pluky tuto styčnou hlídku improvizovat případ od případu z pátrací hlídky a ze spojovacího personálu.

Jestliže velitelé oddílů nepotřebují pátracích hlídek k obsazení hlavních a pomocných pozorovatelů, k průzkumu předvídaných nových palebných postavení a event. i k styčné službě, dají je ihned k dispozici bateriím, které jich upotřebí jako pozorovatelů a spojek.

Disponování pátracími orgány by bylo daleko jednodušší, kdyby velitelé skupin a oddílů měli svůj vlastní pátrací personál, jako je tomu v jiných armádách. Uvážíme-li, že na př. ve francouzské armádě má velitelství dělostřeleckého pluku až 20 pozorovatelů a 10 patračů a velitelství oddílu až 25 patračů v pátrací a styčné hlídce, vidíme, že by bylo záhodno, abychom i my v této věci něco podnikli. Neběží o to, abychom příliš rozmnožili velitelský aparát pluku a oddílu, ale v tom mi dá za pravdu jistě každý dělostřelec, který měl příležitost poznati obtíže, na které naráží za nynějších poměrů disponování pátracími orgány, že by bylo velmi prospěšné, aby každý dělostřelecký pluk a každý oddíl měl svou vlastní pátrací hlídku u organisování tak, aby ji bylo možno rozdělití na dvě části k obsazení 2 pozorovatelů (tedy 4—6 patračů). Pro oddílovou a plukovní pátrací hlídku automobilisovaného dělostřelectva by bylo dobře normovati kromě osobního auta ještě motocykl se sidecarem! Bateriím by dostačila pátrací

hlídka o 2—3 patračích. Dále by bylo potřebí, aby velitelský roj u plukovní spojovací čety byl roj skutečný, alespoň o 4 mužích, aby mohl býti přidělen plukovní pátrací hlídce, kdykoli má tato hlídka konati službu styčné hlídky.

Major Čeněk Schmidt :

Tělesová obrana proti letadlům u dělostřelectva.

Během posledních let možno sledovati jak u nás, tak i ve všech ostatních státech intensivní snahu zlepšovati obranu proti náletům nepřátelského letectva, kdyby došlo k válečnému konfliktu. Tento druh obrany (OPL.) stává se důležitou složkou obrany vůbec a připadne mu velmi značná úloha.

Vesměs možno pozorovati snahu po dobré, vhodné organizaci protiletadlové obrany, po zlepšení aktivních prostředků OPL. (letectva stíhacího a bombardovacího, speciálního dělostřelectva PL., kulometů PL. a oddílů pro noční stíhání), jakož i pasivních prostředků OPL. (organizace hlásné služby, konstrukce vydatných světlometů, budování úkrytů, maskování a pak hlavně organizace veřejného života [ta jest již připravována v míru, na př. decentralisace při stavbě a rozšiřování větších a důležitějších měst a středisk, opatření bezpečnostní, zdravotní, hasičská a pod.]).

Poslední letecké manévry u nás i v cizině (Italie, Anglie, a j.) ukázaly velmi názorně důležitost obrany proti letadlům. Je velmi potěšitelné, že se tato důležitá otázka setkává s velkým porozuměním nejen u všech zbraní a odvětví armády, což se ostatně rozumí samo sebou, ale též u civilního obyvatelstva. Tento zájem jest obzvláště patrný v denních zprávách domácích a zahraničních listů, kde v období leteckých manévru lze čísti dlouhé sloupce věnované informaci o letectvu a OPL. Též cizí vojenské revue a časopisy se obírají těmito otázkami, hlavně po stránce technické.

Příslušníky jednotlivých zbraní naší armády zajímá ovšem především tělesová obrana proti letadlům jak aktivní, t. j. kulometry, tak i pasivní, t. j. sestava, učeněná na malé jednotky, hlavně během pochodu, pozorovací služba PL., opatření pro letecký poplach útvarů, skryt, maskování a klamně stavby.

V tomto článku chci pojednati o tělesové obraně PL. u dělostřelectva, hlavně aktivní, zčásti též pasivní, tedy o otázce, která jistě zajímá každého dělostřeleckého důstojníka i příslušníka této zbraně.

Aktivní prostředek tělesové OPL. je prozatím jediný — kulomet malé ráže.

Typ kulometu.

Zatím má každá baterie 2 kulometry různých typů. Tyto kulometry mají sloužiti nejen OPL., ale též obraně pozemní, hlavně v boji zblízka. Jsou ochranou střílející baterie, která je přímo ohrožena útočícím nepřitelem a v boji zblízka je velmi zranitelná. Z toho je vidět, že tyto kulometry mají splniti dva veliké požadavky, tím jest už řečeno mnoho: přesný a důkladný výcvik obsluhy, která mimo to musí býti výtečných kvalit. Než o tom promluvíme dále.